

Gustav Fridolin: Tal på kommun- och landstingsdagarna 2011

Talare
Gustav Fridolin
Språkrör

Datum
30 oktober 2011

Plats
Västerås

- 1 Den pensionerade läraren Katsusuke Yanagisawa var 71 år gammal när han
2007 besteg Mount Everest. När han efteråt fick frågan hur han kommit på
idén att bestiga världens högsta berg förklarade han att han fått en glimt av det
från en annan bergstopp, Cou oyo, världens sjätte högsta berg som han lyckades
5 klättra upp på året innan.

Katsusuke Yanagisawa lär oss en del om framtidstro. Om att nå ett mål vid 70
och genast sätta ett nytt mål för 71.

- 10 En sak kan behöva klargöras. Miljöpartiet var inte med och genomdrev den
allmänna och lika rösträtten. Kanske har vi vår uppgift framför oss istället. Visst
är det väl märkligt att partier som blir äldre har så lätt att stelna i tanken, förlora
visionerna och tappa framtidstron – när det med en del människor är precis
tvärtom. Miljöpartiet firar nu sin 30-årsdag, och jag tänkte hålla mitt tal till två
15 människor som gett mig mycket och som båda är inne på sitt 80:e år.

- I helgen har publicisten Bertil Torekull firat sin 80-årsdag med ett symposium i
Brantevik om de stora framtidsfrågorna. För snart två år sedan satt han, jag och
några andra vänner på en krog i Vittsjö och firade att byns engagemang räddat
20 biblioteket från nedläggning. Det som hette finanskris var ju inte i första hand
en kris för finansmännen, utan för barnen där skolan stängde, för de äldre där
omsorgen skar ner och för vittsjöborna när biblioteket skulle stängas. När mitt
bibliotek skulle stängas, då blev finanskrisen personlig. Jag upptäckte ju orden
här, och nu skulle de som växte upp i Vittsjö idag inte få samma chans. I bygder
25 som den här har politiken blivit till ett problem, politikern förvandlas till han
som lägger ner ett bibliotek eller kommer för att försvara en nedskärning på
skolan eller äldreomsorgen.

Samtidigt så har varje svensk by, varje förort, varje prick på kartan sina eldsjälar.

De som ordnar pensionärsföreningens kvällsmöten, de som tränar knattfotbollen, de som arrangerar byadagen, de som driver affären. Det är deras arbete som skapar mötesplatser, som gör att orten håller samman, som bygger ett sam-hälle. Föreningar och företagande får byn eller förorten att leva.

35 Nio av tio svenskar är aktiva i en förening. Vart fjärde jobb på den svenska landsbygden är i ett litet företag. Företagande är inget särintresse, utan en livsstil, en väg till förändring. Och den förändring du och jag gör kan nå så långt. Men den förändring vi gör tillsammans kan nå ännu lite längre.

40 Det var det Bertil och jag talade om i Vittsjö. Vi hade vunnit, biblioteket var räddat och vi ville prova om engagemanget kunde bära längre. Vi ville återuppväcka politiken som arena för gemensam förändring. Det lät högtidligt, men receptet visade sig inte vara svårare än en kopp svart kaffe, en hembakad bulle och så människors goda idéer.

45 Som industrimannen Torekull sa: "Jag tror nog att fikapausen är bruttonationalproduktens mest kreativa stund." Med kaffe och bulle tog vi oss igenom Skånes byar. Människor slöt upp och delade med sig av erfarenheter, ilska, idéer och engagemang. Tar man väg 117 från Vittsjö till Hässleholm åker
50 man förbi ett tiotal industrilokaler. Idag står de flesta tomma, som påminnelser om chanser den som växer upp här idag inte längre har. Framför en av fabrikerna i Bjärnum stod en valaffisch: "Ge oss Sverige tillbaka". Där politiken blivit ett problem, vinner blicken bakåt val. Men när man sätter sig ner och pratar handlar diskussionen snart om något annat. Om framtiden. "Vad skulle
55 vi kunna tillverka istället?" "Var finns framtidens jobb?" "Vilka möjligheter finns i biogasen?" "Hur var det med solcells företaget i grannbyn?"

Har ni hört talas om samhällsapparaten? Glöm bort den. Samhället är ingen maskin. Det är när vi börjar uppfatta den så som vi går fel. Alltför ofta ser man
60 på samhället som man ser på en dator. Ni vet, vi vet hur man använder den, men inte hur den fungerar. Vi skriver det som ska skrivas, trycker på print och väntar oss ett papper i skrivaren. Kommer det inte har de flesta av oss ingen aning om vad som gått fel. Vi kan inte skruva isär skrivaren själv, och inställningarna är som skrivna med hieroglyfer. Vi får ringa helpdesk, och hoppas på hjälp.
65 Likadant behandlar man politiken. Vi matar in vår skatt, ger vår röstsedel och så väntar vi oss att vi ska få plats på förskolan, en skola som ger mitt barn en ärlig chans och en värdig äldreomsorg för mamma. Är kön till barnomsorgen för lång, brister skolan eller läser vi om skandaler på äldreboendet har vi ingen aning

70 om hur vi ska laga det som gått fel. Och fler känner nog en IT-tekniker att fråga
än en politiker. Samhället är ingen apparat, inget servicemaskineri, vi är en del av
det samhälle vi själva skapar.

Så när eldsjälarna sätter sig ner tillsammans kan vi börja tro på framtiden igen.
75 När vi återupprättar samtalet, när vi gör politiken till var mans egendom, då
växer framtidstron.

Det finns partier som vill slåss om etiketten statsbärande. Vi gröna tar på oss en
annan uppgift. Vi vill inte bara bära staten, vi vill mer. Vi är inte statsbärarna, vi
80 är samhällsförändrarna.

Visst hade vi en rolig fest igår. Det är skönt att vara på en fest där rullatorn är
lika naturlig som babybjörnselen. Där man får vara den man är oavsett ålder,
ursprung, kärlek eller funktionsnedsättning. Det är en sådan fest man vill gå på.
85 Det är ett sådant parti vi vill vara. Vi är inte ett parti som binds samman av att vi
företräder ett visst intresse, av att vi är så lika. Det som gör våra fester och möten
roliga, är olikheten. Vi har en gemensam uppgift att ta tag i – vi ska modernisera
Sverige – och vi har landat ner i den från olika håll. När initiativet till
Miljöpartiet togs runt ett köksbord i Nacka för 30 år sedan satt det runt bordet
90 människor med folkrörelsernas alla olika erfarenheter. Och när man träffar
miljöpartisterna i Nacka idag möter man lärare, teaterproducenter och
företagare. Här växer planerna för ett Nacka bortom oljeberoendet, här
samordnas protestmötena mot avrustningen och privatiseringen av
folkbiblioteken och här möter man VD:n för ett av två svenska
95 miljöteknikföretag som platsat på listan över världens 100 mest intressanta.

Det är olikheterna som är vår styrka. Vi har frågat SIFO och fyra av tio svenskar
känner en miljöpartist. Sedan valet har en miljon träffat någon av er som är
förtroendevalda gröna i kommuner eller regioner. Att Bertil firar sin 80-årsdag
100 med ett symposium är ingen slump. Inte heller att mötet människor emellan var
själva tanken bakom kaffe och bulle-turnén. Det är i mötena med andra man får
nya tankar, det är när man vågar möta man klarar att växa. Och det är ur mötena
ett politiskt alternativ ska växa fram.

105 Det kommer många människor till oss nu. Det är människor som kommer för
att man vill förändring. I torsdags ordnades en fantastisk Bar Grön på
Mosebacke i Stockholm. Det var mer ekovin och plockmat än kaffe och bulle.

De gröna på Järva brukar samlas för baklava och te. Men drivkraften bakom
110 människors vilja är hela tiden densamma som i Göinge. Man har stått och frusit
vid perrongen. Man har samlat föräldrar mot skolnedskärningar. Man driver ett
ekopensionat eller en slow food-restaurang. Och man är inte intresserad av att
välja politik utifrån alternativ formulerade av andra. Man går inte att köpas för
en skattesänkning och blir inte såld på en utslätad slogan. Man vill vara med och
115 bygga sitt eget alternativ. Som samhällsförändrande kraft är det vi gröna som ska
ge den möjligheten. Vårt mål är att 250 000 människor i Sverige ha varit med
och fått möjlighet att påverka den gröna politiken till nästa val. På varje
arbetsplats, i varje förening, på varje högskola ska det 2014 sitta människor som
känner: jag har deltagit i byggandet av ett nytt, grönt, politiskt alternativ.

120 När vi nu, till exempel, utformar en politik för att stärka människors makt över
sin arbetstid så görs det i ett rådslag där alla engagerade ur fackföreningar,
nätverk mot ungdomsarbetslöshet och miljörörelsen bjuds in att delta. På det
sättet får vi del av erfarenheter från hela arbetsmarknaden: från unga som sover
125 med telefonen bredvid sängen för att kunna hoppa in och jobba några timmar
när tillfälle ges, från busschaufförer som fått delade arbetsdagar och från
mellanchefer som alltid förväntas vara nåbar på mobilen och självklart jobba
lite också på semestern. Deras erfarenheter behövs när vi tillsammans mejslar ut
framtidens tidspolitik.

130 Politiken måste ha utrymme för dina idéer, även om du just för stunden inte vill
eller har möjlighet att ta ett politiskt förtroendeuppdrag. När vi engagerar oss
förväntar vi oss att de särskilda erfarenheter vi bär på ska kunna diskuteras med
andra som är insatta, och läggas till grund för politiken. I helgen har därför
135 initiativ tagits till nätverk för gröna företagare, och för gröna lärare.

I måndags satt jag ner över en kaffe och en bulle på folkhögskolan i Glimåkra.
Intill mig satt Filippa Esayas. Min lärare i mellanstadiet. Hon som en gång gav
mig och tre andra stökiga killar i straffuppgift att titta på en valdebatt på TV.
140 Och framförallt hon som öppnade våra och generationer av barns ögon för
världen. Hon berättade om sitt liv som lärare i Addis Abeba, i Genève, i
Lannavara. Hon berättade om Etiopien. Om människorna i fattigdom och
svält, och om människorna som gjorde något åt det, om gemenskapen,
föreningarna och kyrkorna. Hon berättade om den stora världen, och de små
145 sammanhangen i den. Det talas ju mycket om globalisering, men de
sammanhang där vi verkar är ofta lokala. En frukthandlare som fått nog av de

150 korrumperande polismyndigheterna i Sidi Bouzid kan starta en demokrativåg som räcker över en hel värld. Och en ny trafikpolitik i Nacka kan minska utsläppen som göder svälten på Afrikas horn.

155 Filippas berättelser om människor som förändrade för varandra i svältens Afrika inspirerade oss. Om de, som hade så svåra förutsättningar, kunde åstadkomma så mycket – vad borde då inte vi kunna klara av. Mitt engagemang växte ur den verklighet jag var en del av. "Skolan" var inte ett namn på ett politiskt sakområde, det var namnet på den byggnad där jag befann mig om dagarna. "Miljöpartiet" var ingen riksdagsgrupp eller partistyreelse, det var Gunnar och Agnetha, Hans-Göran och Herbie. Jag har berättat tidigare om mitt första möte med Miljöpartiet. Hur vi, några killar från Vittsjö, åkte till ett partimöte i 160 Ballingslöv inspirerade av Filippa att berätta om nedskärningarna på vår skola, om hur många vi skulle bli i klassen, och om fritidsgården som skulle läggas ner. Vi hade nog sett de vi skulle träffa framför oss: politiker i kostym och slips. Och visst hade Gunnar slips. Han jobbade ju på bank. Men han tog av den när mötet började. Och så lyssnade de på vad vi hade att berätta, tog med sig vad vi sa in i 165 kommunens budgetarbete. Det vi, fyra killar från kommunens utkant, hade att berätta var något värt. Det var en fantastisk känsla.

Målet om att 250 000 människor ska ha fått diskutera och påverka den gröna politiken i möten med miljöpartister är högt satt. Det handlar om 23000 170 stockholmare (Helene, det blir 150 personer i Bandhagen). Det blir 3900 personer här i Västerås, 2500 i Nacka och 45 vittsjöbor som alla ska få del av den känsla som jag och tre kompisar en gång fick vid ett köksbord i Ballingslöv. Som ska bli mötta i ögonhöjd, som ska bli tagna på allvar, som ska kunna påverka våra politiska program och politiken redan idag. Som ska få känna den stolthet 175 man känner när man faktiskt har varit med och förändrat. Sist jag var i Västerås invigde jag Mälarenergis demoanläggning för egenproduktion av el genom solceller. När jag kom hit igår mötte jag Johannes, miljöpartisten i elnätbolagets styrelse som stolt berättade att nu var sista beslutet fattat – Mälarenergi inför nettodebitering så alla västeråsare kan producera sin egen el. Verklig förändring. 180 Verklig stolthet.

Ska vi erbjuda arenan för många människors samhällsförändring måste vi också arbeta på ett sätt som ger plats åt många. Den politiska traditionen med sena kvällsmöten passar långt ifrån alla. Ingen ska behöva välja bort politiken för att 185 man har svårt att få barnpassning eller jobbar på oregelbundna tider. Vi måste

upp ur källarlokalerna och in på lunchfikat. Mötet över nätet som man planerar in själv måste vara lika naturligt som kvällsmötet. Och när vi väl träffas ska lekhörnan vara ett lika självklart inslag i mötesmiljön som talarlistan.

190

När vi kom tillbaka till skolan och berättade att vi blivit miljöpartister log Filippa. Som Lärarförbundet uttryckt det: ”Allt börjar med en bra lärare.”

195

Åsa pekade igår ut visionerna för ett nytt samhälle. Vi står inför en lika stor förändring som när folkhemmet en gång byggdes. Många av de jobb som min lilla dotter en dag kommer söka, är jobb vi idag inte ens kan gissa oss till. Vi måste ha en skola som ger alla de verktyg man behöver för att trampa sin egen stig genom livet. Vi är nog många som liksom jag i vuxen ålder velat tacka en lärare för vad hon gjort för oss. För de där dörrarna hon öppnade, de där hindren hon hjälpte oss att ta oss över, den där inspirationen hon gav när orken tröt. Eller det där mötet hon lurade i väg oss på. Vårt krav på höjda lärarlöner, på möjlighet för alla lärare att få fortbildning, på en skola med en god arbetsmiljö för lärare och elever handlar om att värdera lärargärningen redan idag, redan när den görs. Fler måste brinna för läraryrket, och lärare måste ha möjligheten att fortsätta brinna genom sin gärning. Vi vill bygga en skola dit alla går med glädje. Skolan ska vara en arbetsplats man söker sig till, inte något barnen längtar ifrån. Det ska vara naturligt för en naturvetare, en företagare eller en ingenjör att välja att ta ett nytt steg i livet genom att utbilda sig till lärare.

200

205

210

Det kräver också en skolpolitik som ger lärare arbetsro, som ger utrymme för Filippa att vara Filippa. Det kräver skolpolitiker som tänker längre än till rubriken i morgondagens tidning. Kompetenta lärare ska inte behöva få instruktioner från ministrar om hur de ska arbeta i klassrummet. Om en lärare väljer att stå vid katedern eller sätta sig ner intill en bänk, när man väljer att ha grupparbete och när man har föreläsning – det är inte upp till departement eller kongresser att avgöra. Vi måste lita på våra lärare, och lärare ska värderas för sin kompetens och sitt kunnande. Pedagogerna i barnomsorgen har viktigare saker att göra än att fylla i vab-intyg. Lärare ska ha mer tid med elever än med papper. Ingen administrativ uppgift i världen kan vara viktigare än samtalet som får en elev att växa till att bli den bästa hon kan vara. Sverige behöver en skolpolitik som inte styrs av vad som gör en bra rubrik i kvällstidningen, utan hur man bygger en bra skola för morgondagen.

215

220

Det kräver att ni skolpolitiker ute i kommunen tillåts och tar er utrymmet att

tänka längre än till dagens budgetram. Ett enda barn som hamnar lite vid sidan av riskerar kosta samhället uppemot 15 miljoner. Varje krona vi lägger i skolan idag är en investering för framtiden. Frågorna som kommer från nämnden och förvaltningen till skolledaren får därför inte bara handla om hur man följer budget, de måste också handla om vilken arbetsmiljö man har, hur man värderar lärarnas gärning, vilka möjligheter man ger varje barn.

Förhoppningarna var stora på regeringen om att de i sin budget skulle infria löftena om resurser till Sveriges lärare och skolor. Men skyddsvallarna man säger sig bygga mot krisen i Europa räcker tydligen inte till för att skydda våra unga. Satsningen blev en nedskärning. Under kommande år föreslår regeringen nedskärning på kommunanslaget till gymnasieskolan motsvarande över 3500 lärare. Det är besparingar som riskerar bli dyra. I en orolig tid behöver Sverige bygga skyddsvallar både för vår offentliga ekonomi, och för människorna som riskerar att drabbas. Utan satsningar på skolan riskerar den ekonomiska oron blåsa in i varje klassrum och blåsa bort läslust och arbetsro.

I det gröna budgetförslaget moderniserar vi Sverige: vi rustar landet för en ny tid med klimatomställning och en skola där alla barn får en ärlig chans. Det vet jag är en politik som är vår gemensamma. Som ni också försöker göra till verklighet när ni sitter och vänder på kronorna i kommunernas budgetprocesser. Där Miljöpartiet är med i styret ska det märkas i klassrummet, det ska märkas att vi satsar på barnen och utbildningen.

En satsning på framtiden är den bästa 80-årspresent vi kan ge Bertil, Filippa och alla andra som bär på den okuvliga framtidstro som bara kan växa ur livserfarenhet. Av sina barn fick Filippa en biljett över nyåret till Etiopien. I Glimåkra sa hon att hon hoppas få vara med när den demokratiska vågen når dit. Sen hoppas jag hon kommer hem och berättar på nästa kaffe och bulle-möte i Göingeskogarna.

Källa

<div>Manuskript inskickat av Miljöpartiet</div>

Taggar

Miljöpartiet, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/gustav-fridolin-tal-pa-kommun-och-landstingsdagarna-2011>